

دادن مشاوره برقرار شود که به نظر می‌رسد نتایجش خیلی ملموس و خوبی داشته باشد. پیشنهاد هر گونه همکاری هم اعلام شده تا در پروژه های پژوهشی و تحقیقاتی در حال انجام به نتایج ملموس تر و واقعی تری برسند.

این کار در آموزش پرورش چون سیستم یکپارچه ای دارد امکان پذیر و آسان تر صورت می گیرد، درست است؟

مقدسی: آموزش و پرورش وظیفه فرهنگی دارد و اسکان جزو وظایف آموزش و پرورش نیست. اما تقریباً از ۶ سال پیش مراکز آموزشی، رفاهی آموزش و پرورش رزرو اینترنتی و زائرین فرهنگی خارج از کشور را داشته و آمار تعداد و مدت اقامت شان ثبت شده و قابل دسترسی است. این کار سیستماتیک بوده و اولین بار هم در مشهد انجام شده و به تدریج توسعه پیدا کرده است و استقبال وزارتخانه را نیز در پی داشته است.

۱۰ درصد کل را دارید مثلاً اگر ۱۰۰ هزار نفر در مشهد اقامت دارند چند درصد را شما اسکان دادید؟

آمار بقیه را ندیم تا بتوانیم این درصد را محاسبه کنیم اما هر چهارشنبه آمار را به میراث فرهنگی، فرمانداری و وزارتخانه ارسال می‌کنیم. مبالغ دریافتی جهت اسکان نسبت به خدمات ارائه شده و هزینه ها و خساراتی که به مجموعه های آموزشی وارد می شود صفر است و حتی مسئولین بعضی از هتل آپارتمان ها نسبت به قیمت های ما معترض هستند. ما هم اعلام کردیم که دادن فضا از شما و اطلاع رسانی با ما تا همکاران فرهنگی از فضاهای شما استفاده کنند. اما هزینه های هتل آپارتمان ها برای همکاران فرهنگی خیلی بالا است. در هر صورت هیچ ادعایی نسبت به اسکان نداریم اما تلاش و وظیفه ما بر این است که کار محول شده را به بهترین شکل ممکن انجام دهیم چون همکاران فرهنگی چهار دیواری مدرسه را به هر جای دیگری نظیر کمپ زائر، هتل آپارتمان و... ترجیح می دهند. از سال قبل هم تمام مدارس نواحی تحت وب بودند تا خستگی و سرگردانی زائر فرهنگی به حداقل ممکن برسد. حتی پذیرش غیر فرهنگی هم برای اسکان داشته ایم. در عین حال مدت اقامت زائران فرهنگی در نوروز به شکلی بوده است که حداکثر اقامت ۵ روز بوده اما در ماه مبارک رمضان چون همه با نیت روزه حضور داشتند، زمان اسکان را از ۵ روز به ۱۰ روز افزایش دادیم البته افرادی

هم بودند که کل ماه مبارک رمضان را در مشهد مقدس اسکان داشتند.

در حوزه هتل ها وضعیت به چه شکلی است؟ آیا در مورد آمار اقدامی داشته اید؟

محمدقانعی: براساس بعضی معیارها از قبیل میزان تردد وسایل نقلیه به شهر، میزان ورودی از طریق فرودگاه، راه آهن، ترمینال اتوبوس می شود به معیار درستی رسید ولی اینکه این زائران در چه سطحی از طبقات اجتماعی و فرهنگی هستند، سخت است و باید برنامه ریزی کامل تر و جامع تری باشد که نیاز به عزم جدی دارد. این یک نوع هرج و مرج است که یک هتلدار با هزار و یک مشکل و معضل مانند گرفتن پروانه ساخت، مجوزهای اماکن، بهداشت، میراث فرهنگی، اقامت و ... رو برو باشد و همین که می خواهد فعالیتش را شروع کند، افرادی به طور شخصی و بدون دغدغه مسافر هتل را جذب کرده و کلی زیان متوجه هتل دار می کنند. آموزش پرورش هم اگر بجای مسئله اسکان در مقوله فرهنگ سازی که وظیفه اش است سرمایه گذاری کند خیلی موفقتر است.

وضعیت در هتل ها چطوری است؟ مشتریان هتل ها بدون استثناء مشخصاتشان اعم از شناسنامه ای و فرهنگی دریافت و به اداره اماکن عمومی ارسال می شود. آمار تمام اماکن اقامتی مجاز هم موجود می باشد.

در اداره اماکن عمومی با توجه به سیستمی که دارند، این آمار کاملتر و دقیق تر است زیرا آمار ما صنفی است اما آمار اماکن یک آمار امنیتی و دقیق است. در کنار این ها، واحدهای اقامتی فراوانی است که غیر مجاز فعالیت کرده و شاید دو برابر واحدهای اقامتی مجاز میهمان جذب می کنند. طبق آمار جهاد دانشگاهی در سال ۹۰ که جامع هم بود، ۱۱ درصد مسافر در مهمانپذیرها، ۸ درصد در هتل آپارتمان ها، ۱۸ درصد در هتل ها و ۱۳ درصد در نهادهای سازمان ها و ارگانها جذب شدند که متوجه شدیم در شهر مشهد ظرفیت بیشتری داریم و در سال ۹۱ جذب هتل ها به ۵۸ درصد رسید. امسال نیز از سال گذشته بهتر است. پیشنهاد نصب سامانه ای در همه واحدهای اقامتی مجاز را دادیم و ارتباطات لازم هم برقرار شد تا آمارها به روز و لحظه به لحظه در اختیار نهادهای با سطوح مختلف قرار گیرد اما به دلیل مشکلی

که از طرف اداره اماکن عمومی مطرح شد به نتیجه کامل نرسید. زیرا اداره اماکن عمومی اعتقاد داشت دسترسی به مشخصات فردی میهمانان و زائرین فقط در انحصار اداره اماکن عمومی باید باشد. حتی به خیلی از وزارتخانه های مرتبط با مسائل امنیتی کشور هم اجازه ندادند از این آمار استفاده کنند. لذا در این موضوع ضعف وجود دارد.

میراث فرهنگی در رابطه با بحث آمار و اطلاعات زائر چه وظیفه ای دارد؟

احمد دیناری: موضوع آمار در کل کشور تقریباً یک معضل اساسی است و به دلیل نداشتن آمار دقیق و مدون هیچگاه نتوانستیم مدعی یک برنامه ریزی دقیق در حوزه توسعه گردشگری خارجی و داخلی شویم. متولی گردشگری، سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری است و طبیعتاً بایستی اعلام این آمار با سازمان باشد اما چون یک سازمان بین بخشی است یعنی به شکلی مرتبط با سایر سازمان ها است، مشکلات متعددی در این میان پدید می آید. مانند اداره اماکن که همه چیز از نقطه نظرش امنیتی است و آمار را در اختیار ما قرار نمی دهند. از اداره اماکن درخواست شده با توجه به بخش ها و کارشناسان مختلفی که در حوزه های گردشگری دارند، خودشان آمار را تجزیه و تحلیل کرده و به صورت کلی به اتحادیه یا سازمان اعلام کنند ولی همین را هم نپذیرفته اند. سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، یک نهاد هماهنگ کننده بوده و باید نهادهای دیگر به این سازمان کمک کنند تا کاری در حوزه برنامه ریزی انجام شود. آمار اداره اماکن هم در حال حاضر خیلی دقیق نیست؛ شاید در حوزه هتل ها دقیق باشد اما در حوزه مهمانپذیرها خیلی دقیق نیست ولی می تواند مبنای خوبی باشد.

قطعاً یکسری هزینه ها در مشهد که دومین شهر ایران است بالاست و زائرین باید با برنامه ریزی وارد این شهر شوند زیرا نرخ واحد اقامتی ارزان قیمت هم با نرخ تورم و هزینه جاری کشور رشد می کند. لذا باید اسکان رسمی و غیررسمی را مشخص کرد. اسکان رسمی مانند هتل ها، آپارتمان ها، مهمانپذیرها، پانسیون ها و زائرسراها مجوزدار مشکلی ندارد، اینها درصد اشغال، تعدادشان، تعداد در حال ساخت و ظرفیت هایشان مشخص است. مشکلی که در آمار است مربوط به واحدهای بعضاً غیر

رسمی است. غیررسمی الزاماً به معنای غیر مجاز نیست. منازل شخصی که بالغ بر ۳۰۰۰ تا است، ۱۲۰۰ تا از آن ها شناسایی شده و حدود ۵۰۰ تا از آن ها شناسنامه دار شدند و با مجوز رسمی کار می کنند. اما در واحدهای اقامتی اصلی که در ایام نوروز و تابستان کار می کنند و حتی در واحدهای رسمی مان مکانیزم گرفتن آمار وجود ندارد. بنابراین در بحث آمار به صورت خاص، با آماده سازی یک سیستم مکانیزه حداقل به عنوان اولین فاز در حوزه واحدهای اقامتی رسمی، آمار یک مقداری ساماندهی می شود.

چرا با توجه به اینکه تمام اقامتگاه های رسمی زیر مجموعه سازمان میراث فرهنگی و گردشگری هستند، آمار مشخصی نداریم. و در موضوع سطح اشغال آمار هتل ها، هتل آپارتمان ها و مهمانپذیرها اختلاف هایی بین اداره اماکن و میراث فرهنگی وجود دارد؟ در صورتی که مدارس آمارشان خیلی دقیق تر است.

بله، چون مدارس مکانیزه بوده و همه واحدها هم تحت پوشش آموزش و پرورش هستند و مشخص شدن سطح زائرین در غالب طرح های پژوهشی مختلفی (مانند تحقیقات جهاد دانشگاهی) میسر می شود. اما در بحث آمار اسکان، مهمترین بحث پیاده کردن سیستم مکانیزه است که سازمان در یک مقطع خاص این کار را باید انجام دهد. اما برخی ها خیلی تمایل ندارند این اطلاعات در اختیار سازمان های مختلف قرار بگیرد. لذا آمار ورودی به طور دقیق مشخص نیست. مجموعه هایی مانند آموزش و پرورش چون ظرفیتان شان را کامل می دانند، آمار رسمی شان مشخص است.

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مشخصاً میزان زائر و اسکان زائر را در ۵ ماه اول سال ۹۲ به چه میزان داشته و ضریب اشغال اماکن رسمی چقدر است؟

آمار ۵ ماهه موجود نیست ولی از ابتدای تیرماه تا اکنون حدوداً ۱۵ میلیون نفر زائر و گردشگر به مشهد وارد شده اند. البته بخشی از این مقدار باید کسر شود. چون بعضی شهروندان عبور و مرورهایی دارند که نباید جزو این آمار حساب شود. اقامت نیز حدوداً ۶ میلیون نفر است ولی باز این عدد دقیق نیست چون بخشی از مسافران در واحدهای اقامتی رسمی اقامت می کنند و بخشی نیز در منازل اقوام، دوستان و مراکز اقامتی